

Examenul național de bacalaureat 2023
Proba E. d)
Filosofie

Model

Profilul umanist din filiera teoretică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar.

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de trei ore.**

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Scrieți pe foaia de examen litera corespunzătoare răspunsului corect, pentru fiecare dintre situațiile de mai jos. Este corectă o singură variantă de răspuns.

1. În viziunea lui J. P. Sartre, omul:

- a. este condamnat să fie constrâns
- b. este rezultatul alegerilor pe care le face
- c. este o trestie cugetătoare
- d. este obligat să aleagă ceea ce nu vrea

2. Binele și răul sunt categoriile fundamentale ale filosofiei:

- a. politice
- b. morale
- c. analitice
- d. critice

3. Etica aplicată:

- a. are drept obiect probleme morale controversate
- b. este o ramură a eticii teleologice
- c. derivă principii morale din analiza adevărului
- d. este varianta modernă a hedonismului

4. Libertatea și constrângerea sunt concepte

- a. independente
- b. corelative
- c. substituibile
- d. spontane

5. În cadrul filosofiei politice, conceptul de libertate se corelează cu cel de:

- a. certitudine politică
- b. responsabilitate social-politică
- c. înclinație social-politică
- d. spontaneitate politică

6. Dreptul la proprietate, într-un regim democratic, face parte din categoria drepturilor

- a. politice
- b. pozitive
- c. inalienabile
- d. culturale

7. Pentru R. Descartes, o idee clară și distinctă este:

- a. înăscută
- b. provenită din simțuri
- c. dependentă de senzație
- d. empirică

8. „O opinie este adevărată când este coerentă cu celelalte opinii pe care le susținem” este:

- a. o definiție a falsității
- b. un criteriu al adevărului
- c. o cunoaștere clară și distinctă
- d. o teorie etică

9. Potrivit lui Aristotel, fericirea este:

- a. o sumă a plăcerilor prezente
- b. un scop în sine
- c. un mijloc de a obține plăcerea
- d. un mijloc de a deține adevărul

10. Sintagma conform căreia „Oamenii se nasc liberi” se referă la un drept:

- a. pozitiv
- b. cultural
- c. natural
- d. secundar

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

A. În coloana din stânga sunt enumerate concepte și teorii specifice politicii moderne, iar în coloana din dreapta sunt numerotate enunțuri adevărate referitoare la acestea. Scrieți pe foaia de examen asocierile corecte dintre fiecare literă din coloana din stânga și cifra corespunzătoare din coloana din dreapta.

a. Democrația	1. Teorie conform căreia o acțiune poate să fie considerată dreaptă, bună în măsura în care contribuie la fericirea unui număr cât mai mare de persoane.
b. Liberalismul	2. Teorie care supraevaluează importanța statului în dinamica vieții sociale, considerând indivizii mijloace de înfăptuire a idealurilor comunitare, a scopurilor generale.
c. Legitimitate	3. Regim politic care, potrivit lui Karl R. Popper, trebuie să ofere posibilitatea de schimbare a guvernului fără vărsare de sânge atunci când acesta comite încălcări ale drepturilor individului.
d. Etatism	4. Concept potrivit căruia exercitarea puterii se bazează pe încrederea pe care cetățenii au acordat-o guvernanților.
	5. Concepție potrivit căreia rolul statului este de a asigura libertatea individului.

16 puncte

B. Argumentați, în aproximativ zece rânduri, în favoarea sau împotriva tezei potrivit căreia *adevărul sau falsitatea unei opinii depinde întotdeauna de ceva care se află în afara opiniei însăși*.

8 puncte

C. Construiți un exemplu prin care să evidențiați rolul/importanța testării autocritice a propriilor teorii în cunoaștere.

6 puncte

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

A. Citiți, cu atenție, textul de mai jos:

Omul este o ființă mai socială decât orice albină și orice ființă gregară; căci natura nu creează nimic fără scop. Însă grai are numai omul dintre toate vietățile (...) Și această însușire este caracteristică omului, spre deosebire de toate vietățile, așa că singur el are simțirea binelui și răului, a dreptului și a nedreptului și a tuturor celorlalte stări morale.

(Aristotel, *Politica*)

Răspundeți următoarelor cerințe:

1. Menționați, pe baza textului dat, două caracteristici ale naturii umane. **4 puncte**
2. Evidențiați, în aproximativ o jumătate de pagină, o corelație existentă între termenii *sociabilitate* și *simțirea binelui*, utilizând termenii menționați în sens filosofic. **10 puncte**
3. Formulați un punct de vedere personal referitor la actualitatea perspectivei filosofice prezentată în textul dat. **6 puncte**

B. Astăzi, se susține că, în pofida numeroaselor diferențe între oameni, este drept ca toți oamenii să fie tratați în mod egal, fără discriminare.

1. Menționați trei domenii ale vieții sociale în care egalitatea se poate manifesta. **6 puncte**
2. Ilustrați, printr-un exemplu concret, modul în care poate fi pusă în practică egalitatea de șanse. **4 puncte**